

Wandelroute Plantage Willem III

Een wandeling van IVN Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

De parkeerplaats "Plantage Willem III" - Elst (Utr.), Rijksweg N225 no. 265, hectometerpaal 34,0.

Afstand

De route is 4 km lang.

Samenvatting

De route voert over heuvelachtig terrein, door bos en open landschap. Het is een bijzonder natuurterrein met zichtbare overblijfselen uit de twee laatste ijstijden en restanten van de brons- en ijzertijd. Maar vooral een verrassend stuk natuur in alle seizoenen.

De naam *Plantage Willem III* heeft het gebied te danken aan de tabaksplantages die in 1853 op de warme zuidhelling van de heuvelrug zijn aangelegd. De plantage werd genoemd naar Koning Willem III.

Deze plantages kwamen veelvuldig voor in deze streek. Rond Elst en Amerongen zijn nog verschillende tabaksschuren te vinden. In Amerongen is in een oude tabaksschuur ook het tabaksmuseum gehuisvest.

In 1995 werd het gebied aangekocht door Het Utrechts Landschap. Zij wilde het teruggeven aan de natuur.

Je ziet een prachtig, savanne-achtig graslandschap, heide en gemengd bos.

Al met al is de Plantage Willem III een gevarieerd gebied, waar in ieder jaargetijde weer allerlei dingen de aandacht trekken.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving is een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

IVN Natuurroutes app

De routes zijn ook op je smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN Natuurroutes app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app heb je meer dan 500 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Overige tips en informatie

- Het gebied is voor honden verboden vanwege het rondlopend wild
- Neem een goede verrekijker mee
- Controleer jezelf na de wandeling op teken
- Je volgt de route op eigen risico

KOM JE EEN WOLF TEGEN?

- ▶ Ren niet weg
- ▶ Houd afstand
- ▶ Spreek luid en maak jezelf groot
- ▶ Loop een wolf niet achterna
- ▶ Zie je welpen? Ga zo snel mogelijk weg!

Verzoek

Opmerkingen over de route kun je sturen naar natuurroutes@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Legenda

RA	=	rechtsaf
RI	=	richting
LA	=	linksaf
RD	=	rechtdoor

IVN wenst je een prettige wandeling.

Start Wandelroute

1. Start bij het informatiebord

Ga het hekje door en volg het rechterpad naar het bosje.

2. Bosje

Onder dit bosje zie je regelmatig galloways en koniks staan. Galloways behoren tot een hoornloos runderras afkomstig uit de streek Galloway (Schotland). Koniks zijn een relatief klein paardenras, dat in 1981 in Nederland is geïntroduceerd. Het bosje biedt een welkome beschutting voor het wild.

Boven in de bomen zitten graag vogels. Voor roofvogels zoals de boomvalk een ideale plek om rustig uit te kijken naar een prooi. Dit geldt ook voor de boomvalk hier. Uit het zuiden teruggekeerd nestelt hij in oude kraaiennesten.

- *Loop RD het bosje uit en ga vóór de bomensingel LA*
- *Loop door tot T-splitsing*

3. Tabaksteelt

Tabaksplantage

Indrukwekkende galloways, damherten, reeën en koniks begrazen nu het schrale gebied. Door de begrazing wordt het dichtgroeien van het open landschap voorkomen. Zeldzame planten, zoals dwergviltkruid, bosdroogbloem, stekelbrem, blauwe bremraap en warkruid krijgen weer volop kansen.

In de 19de eeuw werd in deze omgeving tabak geteeld. Juist deze helling, prachtig op het zuiden gelegen, bleek daar heel geschikt voor te zijn. De bladeren werden gedroogd in grote schuren. Als ze droog waren werden ze verwerkt tot rook- of pruimtabak. Eigenlijk was het voor tabaksteelt een beetje te koud. Warmere landen namen de productie over. Omstreeks 1960 was de teelt in deze streek definitief voorbij.

Koniks

- *Ga bij de T-splitsing (bij de drie markeringspalen) RA*
- *Ga RD op kruising met bomensingel en loop door tot een informatiepaal*
- *Sla voor de paal LA en volg het pad, dat verderop naar rechts afbuigt*

4. Grafheuvel (tumulus)

Hier liggen een aantal grafheuvels uit de Bronstijd (2000-800 voor Chr.) Op de hele Utrechtse Heuvelrug zijn honderden grafheuvels bekend, waarvan het merendeel helaas in vroegere tijden leeggeroofd of beschadigd is. De grafheuvels hier heeft men kunnen dateren aan de hand van de gevonden scherven.

De bewoners werden in die tijd meestal gecremeerd en hun resten werden in een urn onder de heuvel begraven. Deze heuvels waren destijds veel hoger en vaak omgeven door een palenkrans.

- *Loop door naar de rand van het bos*

5. Wildwissels

Wanneer je op het punt aangekomen bent waar er zowel links als rechts bos is, zie je soms kleine paadjes. Het zijn geen echte wandelpaden, maar wildwissels. De wildwissels worden bijvoorbeeld door de damherten gebruikt om door het gebied te lopen.

In het bos zie je veel dode bomen, die nog overeind staan of op de grond liggen. Deze dode bomen zitten nog vol kevers, rupsen en andere insecten, die graag door spechten worden gegeten. In een dode boom is vast wel een spechtenholte te vinden.

- *Ga bij een kruising van paden, voor het hek langs, RA*

6. Bomenlaan

Het pad loopt nu door een laan met aan beide kanten beuken, gewone zomereiken en een enkele Amerikaanse eik. Deze eik komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en is dus een exoot. Door zijn enorme verspreidingskracht ontkiemen de zaden snel en in groten getale. Jonge boompjes van inheemse soorten zoals zomereik, wilde lijsterbes, berk en grove den maken daarom nauwelijks kans als de Amerikaanse eik het bos domineert. Bovendien verteren de afgevalen bladeren slecht, doordat de organismen die voor de afbraak van het blad zorgen in Europa ontbreken. Deze boomsoort wordt tegenwoordig dan ook niet meer aangeplant.

Verderop in het bos staan naaldbomen, zoals de den (rechterzijde), de spar en de lariks (links). Alleen de lariks verliest, net als de loofbomen, zijn naalden in de winter. De combinatie bos, heide en grasland met grootwild is ook aantrekkelijk voor vele vogels als de boomkruiper, geelgors, specht en tjiftjaf.

7. Uitzichtpunt

Bij de eerste afslag rechts kun je op de Remmerdense Heide vanaf een bankje nog van een mooi uitzicht genieten. Je staat op 50 meter hoogte en krijgt een mooi panorama van een stukje Betuwe. Vanaf hier heb je een fraai uitzicht op een smeltwaterdal. Bij helder weer is in de verte een deel van de Prins Willem-Alexanderbrug over de Waal te zien en windturbines langs de A15.

8. Vogels

In het gebied waar je wandelt zijn wel 50 soorten zangvogels. Vogels die aan een opmars bezig zijn binnen de Plantage Willem III en de Remmerdense heide zijn: boomkruiper, boompieper, geelgors, grote bonte specht, ringmus, tjiftjaf, fitis, goudhaantje, zwartkop en roodborsttapuit. De geelgors zit graag op een hoge struik of in het topje van een kale boom.

- *Ga op de splitsing RA, het bos uit via een langzaam dalend pad*
- *Je loopt via een waterpoel verder naar beneden*

De met lisdodde dichtgegroeide waterpoel is gegraven als drinkplaats voor de dieren.

Grote bonte specht

9. Smeltwaterdal

Je loopt nu door een smeltwaterdal. Deze sneeuwsmeeltwaterdalen zijn op de Utrechtse Heuvelrug ontstaan tijdens en na de twee laatste ijstijden. Tijdens de voorlaatste ijstijd liep er een 100 tot 200 meter dikke ijstong vanaf ongeveer Harderwijk tot Wageningen naar het zuiden. Hierdoor werd de bodem onder deze ijslaag naar beneden gedrukt. De bodem ernaast kwam omhoog en daardoor ontstonden de Utrechtse Heuvelrug en het Veluwe massief. In een latere en warmere periode smolt de sneeuw, maar bleef de bodem nog bevroren.

Het water liep snel bergafwaarts naar de rivieren en voerde bodemmateriaal met zich mee. Zo ontstond dit smeltwaterdal.

- *Bij de houtsingel RD*

10. Grasvlakte

In bijna ieder jaargetijde zie je op de grasvlakte bloeiende bloemen. In het vroege voorjaar hondsdrif of de paarse dovenetel. In de zomer en de herfst kleurt het veld vaak geel van het jakobskruiskruid, sint-janskruid, boerenwormkruid, guldenroede en muizenootje. Op sommige plaatsen bloeit dan ook het oranje havikskruid. Links zie je in de verte een verbouwde tabaksschuur.

- *Bij de tweede houtsingel RD, totdat je weer het bosje bij het beginpunt bereikt.*

We hopen dat je een fijne wandeling hebt gehad.

Tijd voor een hapje/of drankje bij 't Pannekoekhuis Sturms Elsterstraatweg 13, Elst. Let op de openingstijden.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	Fietsroutes
• De Dennen • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg • Plantage Willem III	• Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen • 40bomen Fietsroute

Deze routes vind je op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kun je de routebeschrijvingen downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Routekaart Wandelroute Plantage Willem III

De nummers verwijzen naar informatie in de tekst